

■ OPINIE

Regel de positie van arbeidsmigranten uit Europa: nu sterven er mensen op straat

Uitbuiting Kwetsbare arbeidsmigranten belanden door uitbuiting op straat.
Daar worden ze vaak ziek, beloofde hulp blijft uit, ziet Marcel Stockers.

16 april 2024 om 15:23 Leestijd 3 minuten

Luisteren

Leeslijst

Een matras in de Scheveningse Bosjes.

Foto Bart Maat

[Dagelijks melden zich onverzekerde EU-arbeidsmigranten met een \(arbeids-\) ongeval of ernstige ziekte bij straatdokter of ziekenhuis.](#) De epidemie van arbeidsmigranten zonder zorgverzekering groeit. Straatdokters en ziekenhuizen in Nederland, maar vooral in Rotterdam, zijn het zat. Het kabinet-Rutte beloofde alle aanbevelingen over te nemen van het plan van het [Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten](#) onder leiding van Emile Roemer in 2020. De aanbeveling om uitzendbureaus een taak te geven bij de registratie van arbeidsmigranten is echter niet opgenomen in een nieuw wetsvoorstel. En dat heeft gevolgen.

Vaak mede dankzij het werk van arbeidsmigranten eten Nederlanders groente en vlees, krijgen ze pakketjes thuisbezorgd en hebben allerlei voordeel van hun werk. Maar Nederlanders vergeten dat veel arbeidsmigranten te maken hebben met dubieuze arbeidsbureaus. Deze arbeidsbureaus ontslaan arbeidsmigranten makkelijk als het werk op is, en daarmee verliezen deze vaak de volgende dag al hun slaapplek. Vaak raken ze dan dakloos en ontstaat of verergert een verslavingsprobleem.

Marcel Sloekers is huisarts en straatdokter in Rotterdam.

Oplappen

Op straat worden mensen ziek en hebben ze nogal eens te maken met vechtpartijen en ongevallen. Deze EU-arbeidsmigranten zorgen voor veel overlast op straat.

Ziekenhuismedewerkers en straatdokters moeten ze oplappen bij ziekte en ongeval. Maar vervolgens is de straat niet geschikt als plek voor opvang bij ziekte of na ongeval. Gelukkig hebben we in Rotterdam enkele opvangplekken zoals het verpleegbedden-project CVD-Havenzicht. Ook de gemeente Rotterdam heeft wat opvangplekken afgesproken.

Het is cruciaal dat deze arbeidsmigranten uit de Europese Unie een fatsoenlijk adres en een zorgverzekering krijgen. Dat is de basis voor hun bestaanszekerheid.

Dak- en thuislozen leven in Rotterdam [veertien tot zestien jaar korter dan andere Rotterdamse burgers](#), die overigens gemiddeld al eerder doodgaan dan andere Nederlanders. Schokkend feit: [afgelopen maanden zijn er drie jonge arbeidsmigranten op straat in Rotterdam overleden](#).

Arbeidsmigranten uit de Europese Unie die naar Nederland komen om te werken,

krijgen een burgerservicenummer (BSN). Ze schrijven zich vaak in als niet-ingezetenen (RNI) zonder dat ze een verblijfadres opgeven. Pas na vier maanden moeten ze zich ingeschreven hebben bij de basisregistratie personen (BRP). Omdat pandjesbazen willen voorkomen dat de gemeente kan zien dat er te veel mensen op hun adressen verblijven, mogen deze huurders zich niet inschrijven. Malafide uitzendbureaus hebben daar baat bij. Ook schrijven arbeidsmigranten zich niet in bij een gemeente uit onwetendheid of omdat ze bang zijn hun rechten in eigen land te verliezen.

Lees ook

Doe alsnog snel iets aan uitbuiting arbeidsmigranten

Veel arbeidsmigranten zijn afhankelijk van dubieuze pandjesbazen die hoge huren kunnen vragen zonder dat de gemeente ingrijpt omdat immers vaak niet bekend is waar zij wonen.

Het aanjaagteam van Emile Roemer heeft in 2020 aanbevolen om uitzendbureaus die migranten slecht behandelen te beboeten of te verbieden. De zorgplicht voor een arbeidsbureau - om duidelijk te maken waar iemand woont - kan een onderdeel van certificering zijn. Alleen deze uitzendbureaus zouden arbeidsmigranten mogen aanbieden.

Het probleem is dat de zorgplicht is verdwenen uit de wet die toelating van uitzendbureaus gaat regelen, de [Wet toelating ter beschikkingstelling van arbeidskrachten](#) (WTTA).

Veel gemeenten hebben geprotesteerd tegen het conceptwetsvoorstel dat nu bij de Tweede Kamer in behandeling is. Blijkbaar was dat tevergeefs.

Arbeidsmigranten krijgen soms geen medische zorg terwijl ze wel hun premies fiscaal afdragen

In de gemeente Den Haag zijn 10 procent van de ingeschrevenen Bulgaren, Hongaren, Polen, Portugezen, Roemenen en Spanjaarden. De gemeente vermoedt dat slechts de helft van de arbeidsmigranten is ingeschreven, maar niemand weet dat zeker. In Rotterdam is 8,3 procent van de arbeidsmigranten afkomstig uit deze landen. Het ontbreken van een inschrijving bij de gemeente leidt tot verdere uitbuiting door pandjesbazen, overlast op straat en problemen bij het verlenen van medische zorg.

Belofte

Mensen zonder adres worden door de zorgverzekering niet aangenomen of uit de zorgverzekering gezet sinds 2015. Door veel druk van straatdokters is er in 2017 een regeling gekomen om dak- en thuislozen toch via het Centraal Administratie Kantoor (CAK) een vergoeding te geven voor de onkosten van de medische zorg. De uitvoering en afhandeling van deze regeling kost echter veel tijd van zorgprofessionals. We zien dat het volume van hulpvragen van onverzekerden alleen maar toeneemt.

Veertig jaar geleden kreeg ik als huisarts te maken met arbeidsmigranten uit Turkije en Marokko. Al deze arbeidsmigranten hadden een ziekenfonds. Nu zijn we veertig jaar verder maar hebben arbeidsmigranten vaak geen zorgverzekering. Bij veel loketten in de zorg voelen ze zich belemmerd in het krijgen van medische zorg terwijl ze wel hun premies fiscaal afdragen.

De oproep van medische professionals is dezelfde als de oproep van veel gemeenten: Tweede Kamer volg de aanbevelingen op van het rapport-Roemer. En kabinet: kom uw belofte na. Zorg dat deze migranten een regulier adres hebben waardoor ze ook een zorgverzekering kunnen krijgen. Arbeidsbureaus moeten dit als bijdrage aan de samenleving op zich nemen. Er gaan mensen op straat dood.

Een versie van dit artikel verscheen ook in [de krant van 17 april 2024](#).